

1. FORME PĂTRATICE

Exercițiul 1. Fie forma pătratică

$$h : \mathbf{R}_3 \rightarrow \mathbf{R}, h(x) = -2x_1^2 + 7x_2^2 + 4x_3^2 + 4x_1x_2 + 16x_1x_3 + 20x_2x_3.$$

a) Să se determine matricea formei pătratice.

b) să se aducă la forma canonică prin metodele cunoscute.

c) Să se determine în fiecare caz semnatura și să se verifice teoreme de inerție a lui Sylvester.

Exercițiul 2. Folosind metoda lui Gauss să se determine forma canonică și semnatura formelor pătratice precum și matricea cu care se obține aceasta:

a) $h : \mathbf{R}_2 \rightarrow \mathbf{R}, h(x) = x_1^2 - x_2^2 - x_1x_2.$

b) $h : \mathbf{R}_3 \rightarrow \mathbf{R}, h(x) = x_1^2 + 9x_2^2 + 19x_3^2 + 2x_1x_2 + 4x_1x_3.$

c) $h : \mathbf{R}_4 \rightarrow \mathbf{R}, h(x) = -3x_4x_3 + x_1x_2 + 2x_2x_3.$

d) $h : \mathbf{R}_3 \rightarrow \mathbf{R}, h(x) = -x_1^2 - x_2^2 - x_3^2 + x_1x_2 + x_2x_3.$

Exercițiul 3. Utilizând metoda lui Jacobi, să se determine forma canonică a formelor pătratice de mai jos, precum și matricea cu care se obține aceasta:

a) $h : \mathbf{R}_3 \rightarrow \mathbf{R}, h(x) = x_1^2 + 7x_2^2 + x_3^2 - 8x_1x_2 - 16x_1x_3 - 8x_2x_3.$

b) $h : \mathbf{R}_3 \rightarrow \mathbf{R}, h(x) = x_1^2 + 8x_2^2 + x_3^2 + 16x_1x_2 + 4x_1x_3 + 4x_2x_3.$

c) $h : \mathbf{R}_4 \rightarrow \mathbf{R}, h(x) = x_1^2 + x_2^2 + 4x_3^2 + 4x_4^2 + 4x_1x_3 + 2x_1x_4 + 2x_2x_3 + 2x_2x_4 + 6x_3x_4.$

Exercițiul 4. Folosind metoda transformărilor ortogonale (a valorilor proprii) să se reducă la forma canonică formele pătratice de mai jos, indicând matricea ortogonală cu care se obține aceasta .

a) $h : \mathbf{R}_3 \rightarrow \mathbf{R}, h(x) = 3x_1^2 + 6x_2^2 + 3x_3^2 - 4x_1x_2 - 8x_1x_3 - 4x_2x_3.$

b) $h : \mathbf{R}_4 \rightarrow \mathbf{R}, h(x) = 2x_1x_2 - 6x_1x_3 - 6x_2x_4 + 2x_3x_4.$

c) $h : \mathbf{R}_3 \rightarrow \mathbf{R}, h(x) = x_2^2 - x_3^2 + 4x_1x_2 - 4x_1x_3.$

d) $h : \mathbf{R}_3 \rightarrow \mathbf{R}, h(x) = x_1^2 + x_2^2 + x_3^2 + x_1x_2 + x_1x_3 + x_2x_3.$

Să se precizeze pentru fiecare din ele semnatura și natura formei pătratice.

Exercițiul 5. Se dau următoarele forme pătratice:

a) $h : \mathbf{R}_3 \rightarrow \mathbf{R}, h(x) = 3x_1^2 + 6x_2^2 + 3x_3^2 - 4x_1x_2 - 8x_1x_3 - 4x_2x_3,$

b) $h : \mathbf{R}_3 \rightarrow \mathbf{R}, h(x) = -x_1^2 + x_2^2 - 5x_3^2 + 6x_1x_3 + 4x_2x_3,$

c) $h : \mathbf{R}_3 \rightarrow \mathbf{R}, h(x) = 2x_1x_2 - 4x_1x_3 - 4x_2x_3,$

d) $h : \mathbf{R}_3 \rightarrow \mathbf{R}, h(x) = 2x_1x_2 + 4x_1x_3.$

Să se determine expresia canonică prin toate metodele cunoscute.

Să se verifice legea de inerție a lui Sylvester.

Exercițiul 6. Analizați dacă $A, B \in \mathcal{M}_n^s(\mathbf{R})$ două matrice pozitiv definite atunci $A + B$ este pozitiv definită.

Exercițiul 7. Stabiliți dacă următoarele matrice

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 0 \end{pmatrix}, B = \begin{pmatrix} 2 & 1 & 2 \\ 1 & 1 & 1 \\ 2 & 1 & 2 \end{pmatrix}$$

sunt pozitiv definite, negativ definite sau nedefinite.

Exercițiul 8. Fie $A \in \mathcal{M}_n^s(\mathbb{R})$. Forma pătratică $h(x) = x^T A x$ este pozitiv definită dacă și numai dacă $A = B^T B$, $\det(B) \neq 0$.

Soluție. Pp. $A = B^T B$, $h(x) = x^T B^T B x = (Bx)^T Bx = \langle Bx, Bx \rangle \geq 0$,

$\langle Bx, Bx \rangle = 0 \Rightarrow Bx = 0$, $\det(B) \neq 0 \Rightarrow x = \theta$.

Pp. forma pătratică $h(x) = x^T A x$ este pozitiv definită \Rightarrow valorile proprii sunt strict mai mari ca zero, matricea fiind simetrică este ortogonal asemenea cu o matrice diagonală

$$\begin{aligned} A &= Q D Q^T = Q \sqrt{D} \sqrt{D} Q^T, \\ D &= \begin{pmatrix} \lambda_1 & 0 & & 0 \\ 0 & \lambda_2 & & 0 \\ & & \ddots & \\ 0 & 0 & & \lambda_p \end{pmatrix} = \\ &= \begin{pmatrix} \sqrt{\lambda_1} & 0 & & 0 \\ 0 & \sqrt{\lambda_2} & & 0 \\ & & \ddots & \\ 0 & 0 & & \sqrt{\lambda_p} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} \sqrt{\lambda_1} & 0 & & 0 \\ 0 & \sqrt{\lambda_2} & & 0 \\ & & \ddots & \\ 0 & 0 & & \sqrt{\lambda_p} \end{pmatrix} = \sqrt{D} \sqrt{D} \end{aligned}$$

Rezultă că

$$A = Q \sqrt{D} (Q \sqrt{D})^T.$$

Exercițiul 9. Fie $A \in \mathcal{M}_n^s(\mathbb{R})$ o matrice pozitiv definită (generează o formă pătratică pozitiv definită) și fie $S \in \mathcal{M}_n(\mathbb{R})$, $\det(S) \neq 0$. Să se demonstreze că matricea $S^T A S$ este tot o matrice pozitiv definită.

Exercițiul 10. Analizați dacă $A, B \in \mathcal{M}_n^s(\mathbb{R})$ două matrice pozitiv definite atunci $A + B$ este pozitiv definită.

Exercițiul 11. Stabiliți dacă următoarele matrice

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 0 \end{pmatrix}, B = \begin{pmatrix} 2 & 1 & 2 \\ 1 & 1 & 1 \\ 2 & 1 & 2 \end{pmatrix}$$

sunt pozitiv definite, negativ definite sau nedefinite.